

Hamsun-skriverens dagbok

Danske Thorkild Hansens dagbok fra perioden rundt hans meget omstridte Hamsun-bok kommer ut i Danmark i neste måned.

KAJA KORSVOLD

Thorkild Hansens «Prosesen mot Hamsun» kom ut i 1978. Boken er utgangspunkt for Per Olof Enquists manus til den nye Hamsun-filmen. Da «Prosesen mot Hamsun» kom ut i 1978, førte det til en enorm debatt.

Thorkild Hansen nedto

net blant annet Hamsuns nazi-sympatier og la mye av skylden for ekteparets nazisme over på Hamsuns kone, Marie. Debatten toppet seg med TV-debatten i «På Sparket» hvor professor Harald Ofstad og programlederen Olav Øverland begge gikk til sterkt angrep på Thorkild Hansen. I Aftenposten gikk Bjørn Carling ut og ba Hansen trekke boken tilbake.

«Mellem Brøndkjær til Nørholm, Dagbok fra Hamsun-årene 75-78», er tittelen på den hittil upubliserte dagboken som kommer ut på dansk Gyldendal den 14. mai. Thorkild Hansen regnet selv dagbøkene som sine viktigste verk. Denne boken

blir den tredje dagboken fra Thorkild Hansen, som døde i 1989. Det er derfor hans eneste som har bearbeidet og gitt tillatelse til utgivelse. I boken som Aftenposten har fått tilgang til, beskriver Thorkild Hansen starten på skrivingen, møter med Hamsun-familien, de sterke reaksjonene og debatten etterpå.

Slik gjengir dagboken brevet fra Knut Hamsuns sønn, Tore som ble en døråpner for Thorkild Hansen: «Takk for deres vennlige brev. Jeg har alltid vært tilbakeholdende når det gjelder innsikt i de dokumenter som vedrører mine foreldres forhold under krigen. Men med Dem, Thorkild Hansen,

stiller saken seg anderledes, og jeg gir Dem med glede adgang til å studere papirene når De måtte ønske.»

Ikke på norsk

Om TV-debatten med Harald Ofstad og Olav Øverland skriver Hansen blant annet:

«Men næppe er projektøren tændt og kameraerne begyndt at rulle, før situationens alvor går op for mig i al sin gru: Ofstad er en demagogisk løve med munddiarre, og placeringen med de to mod en er ikke kun symbolsk, men reel: mens den anden får fri taletid, er det næsten umuligt for mig at komme igennem med det

simpleste spørgsmål uden at blive stoppet.»

Jeg besøkte Thorkild Hansen på Samsø hvor han skrev «Prosesen mot Hamsun». Han var svært redd for at andre skulle få snusen i hvilket utrolig stoff dette var. Derfor skrev han i dybeste hemmelighet. Boken forteller mye om hans forhold til Hamsuns arvinger og hans kamp med stoffet, sier Gordon Hølmekbakk i Gyldendal Norsk Forlag. Forlaget kommer imidlertid ikke til å utgi boken på norsk.

Dansk Gyldendals utgave vil være å få i Norge fra første dag. En norsk oversettelse ville tidligst kunne foreligget i høst. Nytt opplag

UTGIS: Thorkild Hansens dagbok fra tiden han arbeidet med sin Hamsun-bok utgis nå i Danmark.

av «Prosesen mot Hamsun» kommer imidlertid i løpet av våren. I denne utgaven er de konkrete feilene som ble påpekt i 1978, rettet opp sier Gordon Hølmekbakk.

PREMIÈRENERVER: Hovedrolleinnehaver Max von Sydow ble tatt imot av kinosjef Ingeborg Moræus Hanssen.

Hovedrolleinnehaver Max von Sydow:

Kom forsinket til premièren

Tre minutter etter at filmen skulle ha begynt, kom Max von Sydow rolige spaserende til sin egen «Hamsun»-première.

LARS KEILHAU
SIGNÉ DONS (foto)

Han stresser vel nok ellers, superstjerne von Sydow, uten at han skal behøve å jogge til sin egen film. Men det rolige ytre til tross:

– Jeg innrømmer at jeg er

litt nervøs nå på forhånd, men det vil vel helst gå bra?

Over en halvtime før hadde hans gode venn Erik Bye innfunnet seg - med meget store forventninger.

– Max har snakket så mye om filmen og om Hamsun, at jeg ser veldig frem til å se resultatet. Jeg vet hvor mye intens forarbeide som har gått med. Og han er jo en av de største skuespillerne som «går løs», så det må jo bli bra.

– Ditt eget forhold til Hamsun?

– Jeg er jo av krigsgenerasjonen, og lenge hadde jeg problemer med å lese bøkene hans. Det han gjorde, var så skadelig for oss i motstandsbevegelsen, at det er ikke noe en glemmer. Ikke så at man går og hater ham livet ut, men det kan ikke forventes at vi skal være fulle av forståelse. Den røde løper var rullet ut foran Filmteatret, og på den trakk de alle – unntatt Ghita Nørby, som ikke fikk fri fra sitt teater for å være premiere-løvinne. Men Nils Ole Oftebro kom, og Anne Grete Preus. Kjell Bækkelund, Knut Wigert, Henny Moan. Og Hamsuns barnebarn Leif Hamsun. Som var bare ni år da familiens mest kjente døde.

– Jeg husker ham bare som en snill bestefar som tok oss på fanget og som vi dro i skjegget.

– Forventninger til filmen?

– Åja, det eneste jeg tror jeg får å utsette på den, er at hans kone Marie blir fremstilt som for aggressiv. I følge min mor var hun ikke det, hun holdt lav profil.

I mens tripper nervøse skrivende, fotograferende og filmende ute på fortauet og inne i foyeren. Har von Sydow sneket seg inn bakveien? Han landet på Fornebu i ettermiddag, kom med Paris-flyet, så han er i

SPENT: Knut Hamsuns barnebarn, Leif Hamsun, var for premièren spent på hvordan Marie ville bli fremstilt i filmen.

byen, men hvor? Men der, altså, og tar seg tid til å skrive en og annen autograf og bli avfotografert før han hilser på kinosjef Ingeborg Mo-

ræus Hansen. Sammen går de inn i salen for å se en av årets store filmer, «Hamsun».

Se også side 18